

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/215736,W-Anglii-był-bohaterem-w-komunistycznej-Polsce-zdrajca.html>
26.02.2026, 23:59

W Anglii był bohaterem, w komunistycznej Polsce... zdrajcą

Jako bohater Bitwy o Anglię był rozchwytywany przez brytyjskie media. Pozował do zdjęć, udzielał wywiadów. Po powrocie do tzw. Polski ludowej stał się „zachodnim agentem”, a zdjęcia które mu robiono, trafiały do jego akt procesowych. 7 kwietnia 1950 roku Stanisław Skalski – bo o nim mowa – został skazany przez komunistyczny sąd na karę śmierci.

07.04

[Lotnictwo](#) [Okupacja sowiecka](#) [Represje](#)

Stanisław Skalski był najskuteczniejszym polskim pilotem nie tylko w czasie wojny obronnej, ale i w czasie całej II wojny światowej, a zarazem pierwszym asem lotniczym wśród aliantów. Walczył w Bitwie o Anglię, latał nad okupowaną Europą czy Afryką Północną. Mimo, że nie był dowódcą Polskiego Zespołu Myśliwskiego, jednostkę nazywano „cyrkiem Skalskiego”.

Po wojnie polski as myśliwski postanowił wrócić do ojczyzny i jako jeden z nielicznych bohaterów walk powietrznych walczących na Zachodzie, został przyjęty do tzw. ludowego Wojska Polskiego. Powierzono mu stanowisko inspektora do spraw techniki pilotażu. Komuniści nie dali mu jednak spokoju.

4 czerwca 1948 roku pilot został aresztowany przez bezpiekę pod zarzutem szpiegostwa. Trafił w ręce tych samych sadystów, którzy wcześniej katowali m.in. rotmistrza Witolda Pileckiego. Zmaltretowany Skalski został skazany w tzw. procesie kiblowym na karę śmierci. Wyrok zatwierdził sędzia mjr Mieczysław Widaj. Po otrzymaniu wiadomości o karze śmierci dla syna, ojciec pilota zmarł na zawał serca.

Przez rok Skalski czekał na egzekucję, nieświadomy, że ostatecznie – na prośbę jego matki, skierowaną do prezydenta Bieruta – wyrok zamieniono na dożywocie. Dopiero w 1956 roku objęty amnestią mógł wyjść na wolność. Zrehabilitowany wrócił do wojska, lecz po roku, na własną prośbę został przeniesiony do rezerwy.

Skalski nie był jedynym, któremu komuniści tak „odwdzięczyli się” za poświęcenie w walce z Niemcami. Podobny los spotkał tysiące wracających z Wielkiej Brytanii polskich bohaterów spod Narwiku, Tobruku czy Monte Cassino. Zdani sami na siebie, stawiali czoła totalitarnemu systemowi, którego, inaczej niż dotychczasowego przeciwnika, nie dało się pokonać. Wiele tej walki nie przeżyło.

Polecamy:

- [Wojtek Matusiak: „Cyrk Skalskiego”](#)
- [Major Stanisław Skalski – As lotnictwa](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Okupacja sowiecka, Represje

Artykuł